

Tillväxtprogram för Västra Götaland 2008-2013

Antaget av Regionfullmäktige 2008-02-19

Tillväxtprogram för Västra Götaland 2008-2013

Syftet med regionala tillväxtprogram är att från regionala förutsättningar nå bättre samordning och samverkan mellan aktörer som arbetar med frågor som påverkar näringslivets långsiktiga utveckling. Målet är robusta hållbara lokala arbetsmarknadsregioner. Tillväxtprogrammet utgör därmed en viktig men avgränsad del av genomförandet av Vision Västra Götaland.

Tillväxtprogram anger lokala och regionala prioriteringar för att stödja en långsiktigt stark näringslivsutveckling. Programmet är ett verktyg för att prioritera och koordinera resurser i det regionala och delregionala tillväxtarbetet. Dessa resurser finns hos en rad olika intressenter som kommuner och region, universitet och högskolor, forskningsinstitut, andra statliga myndigheter, i EU-program etc. Västra Götalandsregionen ska enligt gällande regelverk ta ansvar för att arbetet med tillväxtprogram i Västra Götaland samordnas.

Västra Götalands tillväxtprogram består i praktiken av ett regionövergripande och fyra delregionala program. För de delregionala programmens utformning och insatser ansvarar respektive kommunförbund i Fyrbodalen, Göteborgsregionen, Sjuhärad och Skaraborg.¹ Detta övergripande tillväxtprogram pekar ut områden som bedöms ha avgörande betydelse för att stärka näringslivets långsiktiga utvecklingsförutsättningar i hela Västra Götaland.

Uppföljning och utvärdering av programmets resultat tar sin utgångspunkt i de indikatorer för utveckling respektive genomförande som redovisas under respektive programområde. Omprövningar av prioriteringar och insatser underlättas genom årliga uppföljningar och en halvtidsavstämning 2010/2011 vilken redovisas och diskuteras i Regionfullmäktige.

Vision Västra Götaland

Hållbar utveckling utgör en gemensam värdegrund i Västra Götaland. Med denna inriktning antogs Vision Västra Götaland år 2005, i bred politisk enighet och med starkt stöd från övriga delar av samhället.² Hållbar utveckling handlar om mänsklig utveckling. Dagens behov ska uppfyllas utan att framtida generationers möjligheter äventyras. Det förutsätter en fungerande ekonomi, en livskraftig och hälsosam miljö och inte minst delaktighet, individuell och social utveckling. Och det förutsätter långsiktighet och hänsyn till kommande generationer. Hållbar utveckling bygger på ett samhälle präglad av medborgarkraft, bärkraft och konkurrenskraft. Med människan i centrum sätter ekosystemen gränser för våra handlingsalternativ.

Visionen är Det goda livet. Tillväxtprogrammet är en del av genomförandet av visionen. Visionens fem fokusområden om ett livskraftigt och hållbart näringsliv, om att vara ledande i kompetens och kunskapsutveckling, om hög standard på infrastruktur och kommunikationer, om att vara en ledande kulturregion och om att ha invånare med en god hälsa har väglett tillväxtprogrammets inriktning. Med grund i visionen ska fyra generella perspektiv: ett gemensamt Västra Götaland, jämställdhet, integration och internationalisering genomsyra genomförandet av programmet.

Utvecklingen i Västra Götaland de senaste tio åren visar en ekonomi som utvecklas mycket starkt, kända problem i miljön men en utveckling som med några undantag sakta går i rätt

---

¹ Se avsnitt: Sammanhang för kontaktdata, hemsidor mm

² Vision Västra Götaland - www.vgregion.se

riktning. Utvecklingen är i flera avseenden bra också i den sociala dimensionen men stora frågor kvarstår när det gäller utanförskap och strukturell diskriminering, jämställdhet och delaktighet. En kraftsamling för tillväxt i alla tre dimensionerna är nödvändig.³

Utvecklingsförutsättningar

Fyra huvudslutsatser när det gäller förutsättningarna för näringslivets långsiktiga möjligheter att utvecklas i Västra Götaland sammanfattar ett omfattande underlagsmaterial.⁴ Utgångspunkten är en bred beskrivning av samhällsutvecklingen i linje med visionen om det goda livet där tillväxt inte bara handlar om kvantitet utan också om kvalitet - om hållbar tillväxt. Omvärldsanalysen utgår från att Västra Götaland är en liten region på en global marknad.

1. Alla invånares förmåga och kreativitet måste tas tillvara, fler nya attraheras

Ett samhälle där alla invånares inneboende förmåga och kreativitet tas till vara och som attraherar nya invånare utgör basen för en stark utveckling av regionen och dess företag i framtiden. Utanförskap och diskriminering måste minska, delaktigheten stärkas och tillgången till arbetskraft öka successivt under det kommande decenniet. En begränsad tillväxt av befolkning i arbetsför ålder mot 2020 ökar betydelsen av att så verkligen sker. En jämnare könsfördelning i utbildning och arbete är viktigt för jämställdhet och för ökad lönsamhet. Entreprenörskap, kreativa och delaktiga invånare blir allt mer avgörande i framtiden.

2. Storföretagens framgångar pekar på viktiga utvecklingsfrågor

Framgångsrika internationellt verksamma storföretag är främsta enskilda förklaring till den extra tillväxt, utvecklings- och attraktionskraft Västra Götaland visat under det första globala decenniet. Attraktiviteten för nya invånare och kvalificerad arbetskraft behöver öka om utvecklingen ska fortsätta. Utbildning och forskning som är internationellt konkurrenskraftig är en förutsättning för detta liksom upplevelser och miljöer med hög kvalitet i regionen. På längre sikt är en attraktiv och hälsosam livsmiljö vår största tillgång. De starka förutsättningar för nyskapande regionen visar vid internationella jämförelser måste värnas och tas tillvara. Tillväxtarbetet måste stimulera en växande tjänstesektor och ett diversifierat näringsliv. Små och medelstora företag utgör den breda basen för företagandet i regionen.

3. Unika möjligheter stärka invånare och företags framtid och svensk tillväxt

I Västra Götaland finns landets bästa men sämst utnyttjade möjligheter att vidga de lokala marknaderna för utbildning, arbete och fritid för många invånare. Med rätt satsningar kan de centrala delarna i Västra Götaland före år 2020 samla mer än en och en halv miljon invånare. Detta ger betydligt stärkta utvecklingsförutsättningar för lokalt, regionalt och internationellt verksamma företag och organisationer. Än viktigare är att det bidrar till fler livschanser och därmed högre livskvalitet och bättre hälsa för invånarna. Utbyggnaden av infrastruktur är en startpunkt och ger förutsättningar för ett mer modernt och hållbart transportsystem. Lokal och regional samhällsplanering präglad av långsiktighet är ett nödvändigt komplement.

4. Starkt ledarskap ger extra utvecklingskraft i framtiden

Framtiden handlar också om ledarskap. Den offentliga sektorn kan visa ledarskap genom att aktivt gå före även med den egna verksamheten på viktiga områden. Samverkan mellan olika

³ Hållbar Utveckling i Västra Götaland 1995-2005, Utveckling – Utvecklingsarbete – Framtid www.vgregion.se

⁴ www.vgregion.se – Tillväxtprogram Västra Götaland – underlagsmaterial och analyser

aktörer i utvecklingsarbetet bör öka. Den Västsvenska modellen utvecklas. Fortsatt utveckling av regionala system för entreprenörskap, innovationer, transporter, energi etc. bör stå i förgrunden. Alla organisationers verksamhet bör kännetecknas av nyskapande och förnyelse. Frågor där det finns samverkansvinster för samhället och för företagen prioriteras. I Västra Götaland finns unika förutsättningar att utveckla en mindre fossilberoende ekonomi - för nya affärer, bättre miljö, landsbygdsutveckling och hållbart företagande. Engagemanget för hav och sjöar måste vara starkt.

Utgångspunkter för det regionövergripande tillväxtprogrammet 2008-2013

Forskningen är i grunden överens om att regional utvecklingskraft i första hand handlar om attraktiva och befolkningsrika regioner. Ett långsiktigt program med syfte att stärka näringslivets utvecklingsförutsättningar i en region blir därmed relativt brett och kommer att beröra förhållanden i ekonomin, i miljön och i den sociala dimensionen. I Västsverige har frågan om attraktivitet dessutom en direkt koppling till internationell konkurrenskraft. I en allt mer global och konkurrensutsatt värld smalnar utrymmet för internationell konkurrens i Västra Götaland. Utmaningen ligger inte i att konkurrera med dagens kinesiska eller indiska löner och arbetsvillkor. Det är i en utvecklad kunskapsekonomi framtiden ska sökas.

Vision Västra Götaland betonar möjligheten att leva det goda livet för alla invånare. Det regionala tillväxtprogrammet inriktas på attraktivitet, på internationell konkurrenskraft och på att klara en geografiskt, socialt och ekonomiskt sammanhållen utveckling i hela regionen.

Inriktning

Målet för tillväxtprogrammet är att **Västra Götaland ska vara en attraktiv och väl sammanhållen internationellt konkurrenskraftig region**. Befolkningen ska öka och sysselsättning och kunskapsnivåer i företag och organisationer ska liksom produktion och produktivitet utvecklas minst i nivå med jämförbara regioner nationellt och internationellt.

Strategin utgår från behovet av gemensamma målbilder för utveckling i Västra Götaland med koppling till målet för tillväxtprogrammet. Bilderna utgör i sin tur grund för systemförstärkande åtgärder och aktiviteter. De gör det också möjligt för olika intressenter att delta utifrån egna prioriteringar och intressen – i egen verksamhet och i samverkan med andra. Västra Götalands attraktivitet och konkurrenskraft behöver i första hand stärkas inom tre områden. Programmet inriktas på att stimulera nyskapande, ta tillvara mänskliga resurser samt på att utveckla infrastrukturen. Inom programområdena koncentreras insatserna mot att nå ett antal målbilder. Programområden och målbilder har relevans och drivs aktivt över hela regionen.

Programområden och målbilder

- 1. Stimulera nyskapande**
  - En attraktiv region för studenter och kvalificerad arbetskraft från hela världen
  - Aktiva, kreativa och delaktiga invånare
  - Näringsliv och offentlig sektor som präglas av innovation och förnyelse
  - Affärsdrivet utvecklingsarbete för miljö, internationalisering och globalt ansvar
- 2. Ta tillvara mänskliga resurser**
  - Ta tillvara nyanlända invandrades kompetens och kunnande
  - Förverkliga visionen om ett livslångt lärande

- Jämlikhet i utbildningssystem och på arbetsmarknaden
- Engagerade medarbetare och låg ohälsa

3. Utveckla infrastrukturen

- Infrastruktur och transportsystem ger invånare och företag bra utvecklingsmöjligheter
- Stark global konkurrensposition för högskolor/universitet, kultur och besöksnäring
- Kraftsamling för klimatansvar och en mindre fossilberoende ekonomi
- Offentlig sektor går före och stimulerar hållbart företagande, regional utveckling, FoU

Genomförandet av programmet ska präglas av ambitionen att stärka lokala och regionala system inom relevanta områden. Programmet kommer därmed att – med utgångspunkt i de specifika förutsättningarna i Västra Götaland – medverka till att nationella och internationella mål för mänsklig och ekonomisk utveckling och för miljö kvalitet kan nås.

Innehåll i programområden

Innehållet i programområdena utgörs av de aktiviteter som identifieras under respektive målbild. Indikatorer för genomförandet följer aktiviteter och insatser i programarbetet. Uppföljning och utvärdering av arbetet startar i aktiviteterna och kopplas till deras resultat och de effekter de har på utvecklingen i Västra Götaland. Utvecklingen i Västra Götaland mäts med en eller två indikatorer per målbild och relateras till jämförbara regioner.⁵ Inom varje målbild kommenteras genomförande och finansieringsfrågor.

1. Stimulera nyskapande

En attraktiv region för studenter och kvalificerad arbetskraft från hela världen

En kontinuerlig dialog som leder till insatser som stärker förutsättningarna för hög kvalitet inom utbildning och forskning med internationell spets inom regionens styrkeområden ska föras. Strategiska insatser som skapar en stark samverkan mellan utbildning och näringsliv ska genomföras i utbildningssystemet. Attraktiva campusmiljöer med bra boende kopplat till universitet och högskolor är en nödvändighet i alla regiondelar. Systematiska satsningar på arbetskraftsinvandring inom bristområden till Västra Götaland genomförs.

Utvecklingen avläses via attraktiviteten för studenter och arbetskraft med lång högskoleutbildning. Aktivitetsindikatorer framgår av beskrivningen ovan. Göteborgsregionen är kunskapscentrum och utvecklingen här är avgörande för att utvecklingen totalt sett ska gå i rätt riktning. En hög aktivitetsnivå är dock nödvändig i alla delar av regionen. Genomförande och finansiering sker i huvudsak i samverkan mellan aktörerna men också med EU-finansiering. Särskilda regionala utvecklingsmedel avsätts för att stärka dessa processer.

Aktiva, kreativa och delaktiga invånare

Ett fortsatt systematiskt arbete med entreprenörskap genom hela utbildningssystemet och i yrkeslivet är nödvändigt. Ett frekvent kulturutbud med kvalitet och mötesplatser ska finnas i alla arbetsmarknadsregioner. Kulturens förmåga att bidra till kreativitet, individuell och samhällslig utveckling ska ha starka förutsättningar i alla regiondelar. Olika vägar att stimulera en snabbt växande kvalificerad tjänstesektor ska prövas. Preciserade insatser för att stärka den sociala ekonomin och det sociala kapitalet för ökad delaktighet genomförs.

⁵ Utvecklingen jämförs med den i riket, Skåne och Stockholm samt med lämpliga arbetsmarknadsregioner

Utvecklingen avläses via nyföretagandets förändring samt ungdomars attityder till företagsamhet. Genomförandet följs via indikatorer för det entreprenörskapsfrämjande systemets uppbyggnad. Satsningar på kultur och delaktighet ska kunna verifieras. Möjligheterna till särskild projektfinansiering är betydande både från den statliga näringspolitiken, den regionala utvecklingspolitiken och från EU:s strukturfonder.

Näringsliv och offentlig sektor som präglas av innovation och förnyelse

Arbetet med ett samordnat och kraftfullt Västsvenskt innovationssystem med fokus på regionens många starka kluster ska fortsätta. Innovationssystemet ska hålla hög kvalitet när det gäller kunskap, kompetens, kapital och kontakter. Omfattande utvecklingsåtgärder ska också i framtiden göras för att utveckla nya innovativa tillväxtföretag genom inkubatorer, projektarenor men också på företagsnätverk. En särskild del är en fortsatt utbyggnad av starka plattformar för utveckling mellan företag/högskola/politik i alla regiondelar. Prioriterade styrkeområden är biomedicin och hälsa, energi, fordon, IT, livsmedel, petrokemi, textil, trä, kultur-, besöks- och upplevelsenäringen samt den maritima sektorn. Forskningsinstituterna ska spela en aktiv roll i arbetet. Design och logistik ska ägnas särskild uppmärksamhet i hela programgenomförandet, inte minst i arbetet med innovationssystem och kluster. Ett aktivt arbete för att stimulera avknoppning från företag och offentlig sektor är väsentligt. En mångfald av driftsformer inom vård, skola och omsorg ger fler val- och affärsmöjligheter.

Utvecklingen avläses via förändringen av antal jobb och formell kunskapsnivå i regionens kluster. Indikatorer för genomförandet ska bl.a. spegla förekomsten av aktiva plattformar över hela regionen och innovationssystemets uppbyggnad, kvalitet och resultatet. Möjligheterna till särskild projektfinansiering är sammantaget betydande från den statliga innovations- och näringspolitiken, via den regionala utvecklingspolitiken och från EU:s strukturfonder och forskningspolitik. För näringsverksamhet med koppling till landsbygd, lantbruk och turism utgör landsbygdsprogrammet ett viktigt instrument inom detta område.

Affärsdrivet utvecklingsarbete för miljö, globalt ansvar och internationalisering

Stora samhällsekonomiska vinster kan nås genom ökade satsningar på och samverkan inom områden där samhällsintresse och ökad konkurrenskraft går hand i hand. Ett affärsdrivet utvecklingsarbete har tydligast tillämpats inom miljöområdet och satsningarna här bör fortsätta och intensifieras. Det gäller inte minst energisidan där samhällets mål kräver ökad FoU, samverkan med företag och offentliga satsningar. De satsningar på teknikutveckling och försäljning av varor/tjänster med miljöpotential som inletts är viktiga. Systematiska insatser ska genomföras där företag och offentlig sektor samverkar för ökat samhällsansvar och hållbar utveckling lokalt och globalt.

Utvecklingen avläses via sysselsättningsutvecklingen i branscher med koppling till miljö och energi. Genomförandeindikatorer följer systematiska initiativ och genomförandet av dessa inom de områden som angivits. Genomförande och finansiering sker i hög grad genom samverkan mellan aktörerna i utveckling av ordinarie verksamhet. Möjligheterna till särskild projektfinansiering kan bedömas som goda från t.ex. statlig energi- och näringspolitik, via regional utvecklingspolitik samt från EU-program inklusive Interreg.

2. Ta tillvara mänskliga resurser

Ta tillvara nyanlända invandrares kompetens och kunnande

Arbetet med att utveckla ett väl fungerande system för validering av kunskaper och kompetenser för alla ska fortsätta. System som garanterar nyanlända invandrare arbetslivs-

erfarenhet ska vara en självklarhet i alla delar av Västra Götaland. Insatser ska göra för att stärka kopplingarna mellan det civila samhället inklusive folkbildningsverksamheten och flyktingmottagandet. System som underlättar för företagare med invandrabakgrund att utvecklas och särskilda programinsatser inom området etnisk mångfald för nya och bättre affärer ska genomföras. En grundförutsättning för ett bra resultat är ett engagerat, långsiktigt arbete för att påverka attityder kring invånare med utländsk bakgrund som grupp.

Utvecklingen avläses i deltagande i arbetslivet för invånare med utländsk bakgrund. Indikatorer för att mäta genomförandet följer av beskrivningen ovan. Genomförande och finansiering sker i hög grad genom samverkan mellan aktörer med ansvar för de frågor som beskrivits. Möjligheter till särskild projektfinansiering finns via statliga myndigheter, via EU:s strukturfonder etc.

Förverkliga visionen om ett livslångt lärande

Att alla arbetsgivare i Västra Götaland garanterar medarbetarna kontinuerlig kompetensutveckling är en grundbult inom området. Utvecklingen av ett flexibelt utbildningssystem med kvalificerad yrkesutbildning, strategisk arbetsmarknadsutbildning, virtuella universitet, distansutbildning och lärcentra av hög kvalitet ska fortsätta. Kunskapscentra i samverkan med näringslivet och nya modeller för kunskapsutveckling generellt och i SME ska utvecklas. Regionala kompetensråd kan vara ett verktyg i arbetet.

Utvecklingen avläses via indikatorer för deltagande i arbetslivet. Indikatorer för genomförandet följer omfattningen av kompetensutvecklingsinsatser i Västra Götaland samt uppbyggnad och utveckling av de system och initiativ som beskrivs ovan. Genomförande och finansiering sker i hög grad genom samverkan mellan aktörer med ansvar för de frågor som beskrivits. Särskilda regionala utvecklingsmedel avsätts för att stärka processer och genomförande.

Jämlikhet i utbildningssystem och på arbetsmarknaden

Systematiska och långsiktiga insatser krävs över hela Västra Götaland för att skapa möjlighet att påverka inom detta område. Arbete med en jämställd utbildnings- och arbetsmarknad behöver genomsyra utbildningssystemet. Insatser för att bryta könsbundna utbildnings- och yrkesval behövs på varje arbetsplats. Arbetet för jämställda löner ska drivas intensivt i Västra Götaland. Uthålliga initiativ och aktiviteter som innebär att regionens utbildningsanordnare arbetar mer aktivt med att minska social och geografisk snedrekrytering till högre utbildning ska genomföras. Arbetet med övriga aspekter av diskriminering och mångfald ska fortsätta. Västra Götaland ska vara en föregångare när det gäller funktionshindrades möjligheter att delat i arbetslivet.

Utvecklingen avläses genom indikatorer för utbildnings- och yrkesval. Indikatorer för genomförandet följer av formuleringarna ovan. Genomförande och finansiering är en fråga för alla företag och organisationer. Särskilda regionala utvecklingsmedel avsätts för att stärka processer och initiativ inom området.

Engagerade medarbetare och låg ohälsa

En levande diskussion om de goda sätten att driva företag och organisationer för att få engagerade medarbetare och goda finansiella resultat ska finnas i Västra Götaland. Stark Västsvensk FoU på området är väsentligt. Goda exempel ska framhållas. Möjligheterna för medarbetarna att påverka sin arbetssituation ska vara starka. Lokalt och regionalt ska samverkan mellan olika aktörer i välfärdssystemen utvecklas så att den stödjer en fortsatt

övergång från ohälsa till egen försörjning. Ett offensivt och synligt folkhälsoarbete inriktat på bra ledarskap, god arbetsmiljö och kloka livsmönster utgör ett komplement.

Utvecklingen mäts via de s.k. ohälsotalen. Indikatorer för genomförandet framgår av formuleringarna ovan. Genomförande och finansiering är en fråga för företag och organisationer. Särskilda resurser krävs för att hålla en levande diskussion och för satsningar på FoU etc. Särskilda regionala utvecklingsmedel avsätts för att ta fram och samordna dessa resurser. Möjligheterna till särskild projektfinansiering finns bl.a. via EU:s strukturfonder, socialfonden.

3. Utveckla infrastrukturen

Infrastruktur och transportsystem som ger invånare och företag bra utvecklingsmöjligheter

Investeringar i ett långsiktigt konkurrenskraftigt och mer hållbart transportsystem är en avgörande förutsättning för att Västra Götaland ska vara en attraktiv och väl sammanhållen internationellt konkurrenskraftig region. Planerings- och prioriteringsarbetet fortsätter i linje med det system som kommuner och region etablerat i samverkan. Ökat inflytande över planerings- och genomförandeprocessen eftersträvas. Kollektivtrafik som ger flest invånare nya möjligheter till arbete och minskar utsläppen mest prioriteras. En starkt tillgänglighet till Landvetter via järnväg och fler direkta flyglinjer till utlandet krävs för att klara konkurrenskraft. Hamnverksamheten måste ges bättre förutsättningar vilket i sin tur kräver en hög prioritet i vissa delar på väg- och järnvägssidan. Ett systematiskt och innovativt arbete för att ge invånare och företag bästa IT-teknik också i offentliga miljöer ska bedrivas. En samlad planering för tillväxt och hållbar utveckling i alla regiondelar skulle bidra starkt till att stärka de långsiktiga förutsättningarna för hållbar utveckling i Västra Götaland.⁶

Utvecklingen avläses i planerade och faktiska investeringar i infrastruktur samt i förändring av tillgängligheten inom och mellan de lokala arbetsmarknadsregionerna samt till viktiga internationella marknader. Indikatorer för genomförandet följer rörelserna med olika trafikslag och fortskaffningsmedel inom och mellan de lokala arbetsmarknaderna. Övriga genomförandeindikatorer framgår av beskrivningen ovan. Väsentliga delar av finansieringen ligger inom det statliga planeringssystemet för infrastruktur. Omfattande regionala utvecklingsresurser satsas inom området.

Stark global konkurrensposition för högskolor/universitet, kultur och besöksnäring

En samlad och systematisk satsning på internationalisering vid högskolor/universitet i Västra Götaland är önskvärd. Systemen för att ta tillvara resurser från EU:s forskningspolitik kan stärkas ytterligare, aktiviteten inom EU:s utvecklingspolitik öka. Arbetet med gränsöverskridande samverkan och specialisering mellan högskolor, universitet och forskningsinstitut i Västsverige ska intensifieras. Kultur, upplevelse- och besöksnäringar ska ha utvecklingsförutsättningar som ger möjligheter att konkurrera på en internationell arena.

Utvecklingen bedöms via internationella kvalitetsindex för högskolor och universitet samt genom besöksutveckling till regionen. Indikatorer beskriver de systematiska satsningar som genomförs inom de områden som beskrivs ovan. Genomförande och finansiering sker i huvudsak i samverkan mellan de centrala aktörerna på området. EU-finansiering också Interreg utgör möjlig extern finansiering. Särskilda regionala utvecklingsmedel avsätts för att stärka dessa processer och för genomförandet.

---

⁶ Ett exempel på en sådan planering utgör Uthållig tillväxt i Göteborgsregionen. Se www.gr.to

Kraftsamling för klimatansvar och en mindre fossilberoende ekonomi

En trovärdig regional satsning på att gå före i riktning mot en mindre fossilberoende ekonomi bygger på att offentlig sektor agerar som föredöme, föregångare och systematiskt arbetar med att stimulera omvandling och effektivisering. Omfattande satsningar måste göras på att - utifrån regionala förutsättningar - långsiktigt minska transportsystemets fossilberoende. Ökade och konsekventa satsningar på samverkan och FoU för företag som använder mindre fossila råvaror och utvecklar alternativ ska genomföras. Insatserna har dessutom en given koppling till landsbygden och till utveckling av den gröna sektorn. Särskilda långsiktiga satsningar i alla delar av utbildningssystemet bör genomföras.

Utvecklingen avläses genom ökad energieffektivitet bland företag och invånare samt genom en ökad andel förnybara energikällor i det regionala energisystemet. Möjligheterna till särskild projektfinansiering kommer att vara betydande under perioden både via nationella och europeiska anslag. Genomförandet måste dock i allt väsentligt bygga på lokal och regionala initiativ i utveckling av den dagliga verksamheten. Förutsättningarna att med stöd av utvecklingsmedel från EU, stat, region och kommuner ta fram en gemensam strategi för arbetet bör studeras. Särskilda regionala utvecklingsmedel avsätts för att stärka processer och genomförande.

Offentlig sektor går före och stimulerar hållbart företagande, regional utveckling och FoU

All offentlig verksamhet i Västra Götaland kan mer aktivt än vad som sker i dag drivas och upphandlas på ett sätt som tydligare stimulerar hållbar produktion och konsumtion (också i ett globalt perspektiv), småföretagande och som stärker lokala och regionala marknader. De offentliga satsningarna på FoU är låga i Sverige och bör öka betydligt. Riktade FoU satsningar på strategiska områden för regionens framtid och hållbar utveckling ska genomföras. Insatserna ska ske i nära samverkan med näringslivet.

Utvecklingen sammanfattas i förändringen av de samlade satsningarna på en mer hållbar upphandling och på FoU. Genomförandet mäts via en redovisning av de särskilda insatser som olika aktörer genomför. Finansiering sker i huvudsak i offentliga aktörers ordinarie verksamhet och upphandling. Regionala utvecklingsmedel avsätts i ökad utsträckning för strategiska FoU-satsningar, för hållbar upphandling och för en utvecklad samverkan mellan olika aktörer i upphandlingsarbetet.

Genomförande

Tillväxtprogrammet anger regionala prioriteringar för att stödja en långsiktigt stark näringslivsutveckling och är ett verktyg för att prioritera och koordinera systemförstärkande resurser inom detta område. Tillväxtprogrammet innehåller inte detaljerade mål och exempel på aktiviteter. Dessa finns dels i EU-program i regionen och i övriga genomförandeverktyg. Programmet innehåller naturligt en rad konflikter mellan miljö, sociala och ekonomiska frågor som måste hanteras i genomförandet av programmet.

Utifrån de principer som gäller för genomförandet av Vision Västra Götaland beslutar varje aktör om mål, strategi och åtgärder för den verksamhet man har ansvar för. Olika intressenter deltar utifrån sina mål genom egen verksamhet och i samverkan med andra. För att underlätta för kommuner och kommunförbund, Västra Götalandsregionen, näringsliv, organisationer, arbetsmarknadens parter, universitet och högskolor, forskningsinstitut, statliga myndigheter,

kommunala och regionala bolag och andra aktörer att på ett effektivt sätt samverka och samordna sina aktiviteter stöds genomförandet av programråd.

Programråden består av centrala aktörer med koppling till tillväxtprogrammets målbilder. De har till uppgift att underlätta arbetet med att koordinera det regionala utvecklingsarbetet med grund i programmets inriktning. Det innebär ett ansvar att samordna framtagandet av väl förankrade gemensamma underlag för beslut, där så är nödvändigt, inom programmets områden. Beslut tas i ordinarie beslutstrukturer. Programråden ska också bidra till de årliga uppföljningarna av tillväxtprogrammet. Västra Götalandsregionen ansvarar för att resurser avsätts så att råden ges förutsättningar att fungera väl på områden där funktionen saknas i dag.

Tillväxtprogrammet finansieras av deltagande aktörer och med stöd av de utvecklingsresurser som avsatts för olika ändamål med koppling till programmets områden. Beslut om finansiering inom ramen för det regionala tillväxtprogrammet (inkl. delregionala program) utgör förutsättning för användning av regionala utvecklingsresurser i andra program så som t.ex. strukturfondsprogram och ska föregå beslut i dessa. De EU-program som berör regionen innehåller detaljerade beskrivningar av mål och insatser som utifrån den valda modellen blir en del av genomförandet av tillväxtprogrammet. Tillväxtprogrammets innehåll täcker i princip hela den program- och projektverksamhet som kan finansieras via EU-programmen.

Principer och urvalskriterier

Utvecklingsarbetet i Västra Götaland har hållbar utveckling som värdegrund och ledstjärna. Hållbar tillväxt är ett medel att nå en hållbar utveckling. Att de regionala tillväxtprogrammen skall bidra till en hållbar tillväxt innebär att de ska medverka till:

- Att stärka ekonomins långsiktiga utvecklingskraft och främja innovationer
- Att utveckla humankapital, socialt kapital och bidra till kulturell förnyelse
- Minskad miljöpåverkan och en livskraftig miljö
- Jämställdhet och integration
- Regional sammanhållning och regional balans
- Internationellt samarbete

I genomförandet av programmet ska åtgärder som tydligt driver följande frågor prioriteras:

- Stärkta förutsättningar för entreprenörer att verka, företagsamhet och företagande gynnas
- Utveckling av mer hållbara, regionalt förankrade, samordnande system inom t.ex. innovationsfrämjande, entreprenörskap, transporter, FoU, kompetensförsörjning, boende
- Ökad samverkan inom och mellan företag, kunskapsproducenter och samhället i övrigt
- Mer energieffektiv produktion och konsumtion samt minskat beroende av fossil energi
- Avtagande miljöpåverkan i förhållande till befolkning och produktionsresultat
- Hänsynstagande till de övergripande målen om jämställdhet och integration
- Kunskapspridning och samverkan

Åtgärder som motverkar dessa frågor skall inte genomföras.

Sammanhang

Ansvariga organisationer

Regionalt program

Västra Götalandsregionen – www.vgregion.se

Delregionala program

Kommunförbundet Fyrbodalen – www.fyrbodalen.se

Kommunförbundet Göteborgsregionen – www.businessregion.se (www.gr.to)

Kommunförbundet Sjuhärad – www.sjuharad.com

Kommunförbundet Skaraborg – www.skaraborg.se

Relaterade visions- och strategidokument

Vision Västra Götaland (www.vgregion.se)

EU:s strategi för hållbar utveckling (ec.europa.eu/sustainable)

EU:s Lissabonstrategi (www.regeringen.se)

En nationell strategi för regional konkurrenskraft och sysselsättning (www.regeringen.se/eu)

Relaterade programdokument

Regionalt strukturfondsprogram Mål 2 Västsverige (www.vgregion.se/eu)

Landsbygdsprogrammet (www.o.lst.se)

Regional plan för nationella strukturfondsprogrammet Mål 2 – ESF (www.vgregion.se/eu)

Europeiska Fiskerifonden – EFF (www.fiskeriverket.se)

Territoriellt samarbete Gränsöverskridande program Sverige-Norge (www.vgregion.se/eu)

Gränsöverskridande program Öresund-Kattegatt-Skagerack (www.vgregion.se/eu)

Strategier för tillväxt och utveckling i Västra Götaland

Anm: Figuren beskriver centrala styrdokument samt grundläggande beslutsstrukturer för det regionala utvecklingsarbetet i Västra Götaland.